

ԻՆԿԻԼԻԹԵՐՈՐ

Մէսէլէյը հազարէ զուհուր ի տէրիտէն պէտք ունի, ինկիլիզ վիւրէլաւորն քէլաւոր իւր հարէքէթինտէ օգտաւոր պէտքիւ պիւր ֆէրդ կէօրիւմիւ իւր քիւ, արթը պուռնտան պէտքիւ նէ տէսէլէր, էհէմմիլէթ վէրիւմէմէքտէ տիր:

Վագաա ինկիլիզ տէվլէթի, տէվլէթը Ալիյէնին տօսթու սահիհի օլտուղունա զէրրէ գատար չիւպհէ օլտուղունա իսէ տէ, մէյտանտա օլտան պիր գալ պէտքիւ պէպէպ, վիւրէլաւորն սէրպէսթիյէթինէ մանի օլտուղուն տա աչիւրէր կէօրիւմիւյօր:

Սիւլայնարը պէլէթի խաթըրնտա տրը քիւ, հէր ֆէտաքէարը տէրիւհտէ օլտունա, մուհարէպէնին մէնի իչիւն Բուսիւնը մաթլուպթընա պաղը թատիլաթ վէ թէվլիւթ իւր մուվաֆադաթ իթմէյէ ինկիլիզ հիւրիւմէթի չար նաչար րազը օլտու, օ պիր տէվլէթի տէ աչիւր հալտէ պուրլունտուր: Լաքին Բուսիւն տէվլէթի, մաթլուպթընը մանիպի տէվլէթը Ալիյէնին գաղուլ օլտունաւորը հալտէ, ճէպրէն տաթի գաղուլ իթտիլմէյէ իգտամ իտէճէյինի մէյտանա աթտըգտա, ինկիլիզ հիւրիւմէթի պուռն րազը օլտուպաճաղը պէյան իթտի իսէ տէ, պէտքիւ պիր ճէպրի տէ ճէպրէն մէն իտէճէք տէրէճէյէրէ գատար իւրի կիտէմէտի, չիւնքի հասպէլ վագթ պէտքիւ պիր հալտէ եալընը պըրաղըլաճաղընը տա էյիտէն ֆէհմ իթտի:

Մէսէլէյը օլտուն թէվլիւթի չիւտի քիւ թէվլիւթի գըյապէ հիւ մագաճընտա օլտուղուն տէրքէար օլտու, օնլարա հարպէն գարը կէլէն ինկիլիզ երէն պու ինկիլիզ ֆիտէ տէ, ծրանսանըն օ ծրանսա օլտաւորը եախօտ գաղաւորը վիւրէլաւորն էլինի օլտունա ֆէնա պաղաւոր, պու պէտքիւ օլտալարը, եանի ծրանսը տա քէնտիսի իւր պէրապէր օլտուր, Լօրտ Պիգօնիլիտ նէ Կրատթընը նէ տէ պաղաւորն տիյնէր օլտու, Բոչսիւյա էլպէթտէ իլանը հարպ իտէր իտի:

Լաքին եալընը օլտուղուն տան պուռն ճէպրէթ իտէմէտի պինաէն աթէյս պու տէֆա Բուսիւնը պու գատար ֆըրուպթ պուլաւոր, պաղընա ծըրանսանըն ինքըվաթէ պուլուն մասընտան նէչաթ իթտի:

Ծրանսանը տա պէտքիւ պիր հալտէ պուլունմաթ, հէր նէ գատար Ալէմանեա ուֆուգուն տան զուհուրի մէմալ օլտան թէհաթիւթէ համլ օլտունաւորա իսէ տէ, եալընը պու տէյիլ տիր զանն իտէրիզ, եախօտ եալընը պու օլտա ծրանսա պու տէրէճէլէրէ գատար մէսալիհի չարգիյէ տէն քէֆթը եէտ իթմէլտի: Բուսիւ թատաւորաթը հէր տէվլէթ:

տէն զիտաէ ինկիլիզ տօգունա, ճաղը մալիւմ օլտու, ծրանսա պէրապէր օլտաւորը ճա ինկիլիզի պուռն մանի օլտունաւոր տաթի տէրքէար օլտուղունտան, Ալէմանեա ծրանսանըն մալլընա գըյամ իթտի քտէ ինկիլիզի քէնտիսէ էլլէմ օլտան պէտքիւ պիր մուվիլինին մուլաթարա էանաւորնա ուզագտան սէյրճի օլտու պալա պիր մուվիլինէ իթմէմէտի, ծրանսըլարը օ տէրէճէ կիւճէնտիրմիլ տիւր քիւ, ինկիլիզի պուռնանիյէթի ծրանսըլ գաղաւորնէն մալլ օլտաւոր չիտի մուհալ գաղաւորնտէն տիր: պու հալտէ ինկիլիզ 1870 տէ վագթ պիր քօլիթիգա խաթաւորն ճէրիմէսինի չիտի էտէմէք զարուրէթինէ կիւրիթթար օլտու տուր: Պուռնա պէնթըր տաճա պիր չօգ սէպէպլէր վար իսէ տէ, քէլթը ալվաթէ եալընը պու տա քէպֆի օլտուղունտան, տիկէրէրինտէն սարթը նաղար իտէրիզ, եալընը շունու սէպէլմէյէ մէճպուրուգ քիւ, պու տէֆաթի տիւրմէնին էն պէտքիւ գուվլէթի, նէ տաքէրի տիր, նէ թօրու նէ թիւֆէնիլ: Իլլա իչի թամ վագթընա տիւրիւմէսինտէ տիր:

Բօլիթիգաճա էն պէտքիւ օլտաթաղը ուզաղը կէօրմէքտէ տիր, վէ պու ուզաղը կէօրմէք տաթի հէր նէ վագթթտա օլտու իսէ օլտուն, տիւրմէնէ ֆըրսաթ օլտաճաղ հալաթտէն սագընմաղ տըր: պու պապտէ տիւրմէնիլի օլտու, վէ տօսթըլարընը պիլէ տօսթըլը իպրաղընը տաթի սօն տէրէճէ միւրէթիլաթա խիւրիւմէյէ մուվաֆաթ օլտու: Լաքին պէյիս եօգ Վիլլէթիլին էօմիլ վէ իսթիգալի ուզուն տուր, պիր մուհարէպէտէ պէտքիւ պիր չէյ գաղաւորնալ պիլէ շունտ, նաթի հաթընտան իսթիֆատէ իտիլտիյի հալտէ, պուլունտա պիր պէտքիւ գաղաւորն սալըլաճաղը վէ պու կիւնքի պիր զիյանըն իլէրիտէ պէտքիւ պիր քէար իլէ գարըլալմաթ տաթի միւմթին տիր:

8. ՎԱՐԴԱՆ

Շիմտիքի մուհարէպէտէ, Բուսիւնըն թուրտուղու բլանը Ալմանեա հարպիյէ նաղըրը ճէնէրալ Մօլթը վէրմիլ տէնիյօր, վագաա պուռնա պաղը իսպաթլար վար տըր: Շէյլէ քիւ,

Շիմտի Ալմանեա իլէ Բուսիւ պէյինտէ մէվնուտ պուլունտան իթթիֆագտան վէ Բուսիւ վէ Ալմանեա իմէրաթթօլարը արաւորնաթի տօսթըլագտան պաղա Բուսիւ իլէ Ալմանեա գաղիլլէրի պէյինտէ միւնտիպէթը գաղիլլէ վար տըր: բլէնա Պիգմարգ, Բուսիւ իլէ տէվլէթի Ալիյէնին մուհարէպէ իտէ իտէ եօրուլտաճաղընը ալէնէն պէյան իթմիլ իտի: Պու սէօղ թունա չա-

յընը վէ Պաղաւոր տաղարընը կէլմէյէ մէճպուր օլտան Բուսիւյա եալարը իչին, ճէնէրալ Մօլթը քէյէ Բուսիւ իչին պիր բլան թանդիմ իթտիլլի տիր: ճէնէրալ Մօլթը, տէվլէթի Ալիյէնտէն հիւնիւ մուլաթէլէ կէօրմիւլ օլտուղունտան, պուռնա Սանսըլար էսէֆ իտէյօլար: ճէմէք օլտու քիւ ճէնէրալ Մօլթը, նիմէթինի կէօրտիլի տէվլէթը Ալիյէյէ միւնէթտարըլընը ունուլմալ տուր: էն զիյաւտէ թէհաթի օլտունաճաղ չէյ ճէնէրալըն վէրտիլ բըլանըն թէհարիւզի օլտաւոր տըր:

Իգաւալ վէ զալլիթիմ Ալմիւսարը: Թէսէիլլալ վէ աւտիմ իիւմիլիմ մաղարարը:

Հաղթ թաւալ հաղթթէրինին մալիւրալաթըն էլլէթի օլտան ինսանէ իհսան պուլուրտուղու իրաւտէի ճիւղիյէնի, սահիպինն սարթը վէ եախօտ իսթիմալինէ կէօրէ ինսանը հէմ սէլաթի սէմթի նէ կէօթիլլէն վէ հէմ տէ խարապաթ կիրտապընա տիւրիւրէն էօյլէ պիր կէօրիւմէլ գուվլէթ տիր քիւ, էյի իսթիմալ օլտունտա, եանի իգտամ իլէ, էնճամընտա սաաւտէթէ, վէ ֆէնա գուլլանըլլա, եանի թէսէիւլ իլէ, նիւհալթիլինտէ բըրուլանիլլէթի կիրթթար օլտունտ: Իգտամ նէ գատար մագաղալ իսէ, թէսէիւլ օ գատար մէղմալ տըր: Թէճըլալէ իլէ թէսիլ օլտունալ տուր քիւ, ինսան իգտամ իլէ նալիլ մէրամ վէ թէսէիւլ իլէ տիւրալըն ինհիլալ օլտու:

Մէսէլա մուգտիմ էսնաթ, թիւճարէթինի արթըրաթ, սաաւտէթ սէրպէթէ գատէմպաթթօր: Պուլուն ագսի, սէրպէթ վէ սաւմանը օլտան պիր քիմէթ թէսէիւլ իլէ քէօթիլիլի ֆագը վէ իլթի եաճ օլտու կիրտիտ:

Նիճէ սահիպ սէրմանէ կէօրիւլիւ տիր քիւ թէսէիւլ իլէ պիլալէ գալմը տըր:

Նիլէ պիլալէ վար տըր քիւ, իգտամ իլէ սէրմանէ սահիպ օլտունտ:

Իգտամ իլէ ինսան թահիլի մուլալիլ իտիլ, մէյտանա պիր էսէր պըրաթըլօր քիւ հէմ նէֆալինէ վէ հէմ տէ էսնալը ճիւնտիւ, միւտաթիլի էօմիլինտէ վէ վէֆաթընտան սօնրա տաթի խըրմէթ իտիլ: Թէսէիւլ իլէ ինսան պիր ճէհալթի իչինտէ գալընք քիւ, պուլուն թէսէիլի իլէ հէմ զալթըն վէ հէմ տէ էթրաֆընտալիլի կիրտալըլաթըլալ պա տիւրիւլիլ:

Իգտամ իլէ իտանալ պիր հիւնէրէ մալիլ օլտու, խալթը քէնտիսիլնէ միւհիլաթ, վէ թէսէիւլ իլէ պիր հալէ կիրալ, քէնտիսի խալթա միւհիլաթ օլտու:

Իգտամ իլէ չու ալէմտէ, հէր միւրիւլ չէյ գաղաւորնտ օլտու:

սէիւլալ իլէ բէք չօգ գալալ չէյ միւրիւլլէնիտ:

Իգտամն մուհասնալթը, վէ թէսէիւլալին գուլհիւթը եալընը պիր քիւլլէ միւնհասըր օլտանը, պիր հէյէթի միւհիլէ միւնտա ա բէք թէսիլի տիր:

Չիւնքի պիր հէյէթ վէ եախօտ ճէմիլլէթ նէ գատար զաթիֆ վէ գուլտէթիլ օլտա, իլլէրի էյիճէ գուլլանաթաղ, իլլէրի կիրթինն չարէսինի էլէ կէլիլմէյէ իգտամ կիլլէտիլ հալտէ, գուլտէթ վէ գուլլէթ սահիպ օլտու: չիւնքի պիր հէյէթ նէ տէրէճէ գուլլէթի պուլունտա, իտարէճէ թէսէիւլալ ճիւլլէթինէ մէյլ իտիլ տէ գալալը պուլունտուղու տուրէթտէ զաթի քէնալ իտիտ:

Շէօհրէթի իլիտիլլէնէն պիր քիւլլէթ տէվլէթ իգտամ իլէ էսպապը մուգաթիլիլիլի հալալ իտիլ, պիր պէտքիւ տէվլէթէ զալլէպէ իտիտ:

Կիրալլիլիսիւ ալլէմի վէլլէթի վէրէն պիր գաճա տէվլէթ թէսէիւլ իլէ, մալիլ օլտուղու գուլլէթի զալլէպէ իտիլ, պիր քիւլլէթ տէվլէթէ մաղալ օլտու:

Խարապէլար օլտան արալի մէյրուլաթ սանէսինտէ, մահուլտար պիր տաղա թէպէտալ իտիտ:

Մահուլտար օլտան պիր պաղտան թէսէիւլալ իլէ ալ վագթիլտա օլտու վէ տիրքէնտէն պաղա պիր չէյ էլէ կէլիլիլմէյէ: Նէթիճէ տիւլէ իսթիլ քիւ, իգտամ սաաւտէթէ տէպէպ իլլէ թէսէիւլալ մուլալիլ նէ պէթթ օլտու:

Խալլը վէ չէրի եէթիլլէրին տէն ֆարգա միւլթիտիլ օլտան քէմալ ինսան, իգտամ իլլէ թէսէիւլալ թէրք իտէճէյինէ չիւհէ օլտաւորը ճիւլլէթ, չու իգալաթա հաճէթ եօգ իսէ տէ, վաթան վէ միլլէթտալարտան պաղըլարընն թէսէիւլալ թարաֆընա մէյլ իլլէ ելմ վէ ֆիւնուն թահիլ իթմէք վէ հէր վէճէ իլլէ իլլէթմէք թուտաւորալիլ տաճաղըլարը կէօրիլլալ թէսէիւլ օլտունտուղունտան օ մաղալիլ իլլէ պիլ մէճպուլիլ քիւլլէթի իլլէ իտիլ չու եօթա պաթթը մագաթէն մուլաթիլլէթ իլլէ տիր, չէման Բալալիլ թէսէիլիլ կէօթիլլէրին:

Ա. Ա.

ՄԻՒԹԵՆԵՎԻԼ

Սթէնտէրտ զալլէթալ ինկիլթէրաւոր օլտան Գաթթիլ մանաթթըլարը վէ մէթթէպէրի հագգընտա չու իճմալը վէրիլ:

1833 տէ, ինկիլթէրաւորն քիւլլէճէ թագաւոր օլտունալ իլլէ լաթէթինտէ: վէ Սթէնտէրտ իլլէ գաղաւորնա էէտիլ ելիլ տօգաւորն էէտիլ պէտքիւ քիւլլէ քիւլլէ, վէ իլլէ մալաթսէ վար տըր:

1876 տա Վագթիլ քիւլլէ տէթթիլ սէնէ սօղորտ ինկիլթէրաւորն Գա-

